

Bilaga 8

Kostnadskontroll
och effektivisering vid
genomförandet av åtgärder

Det är angeläget att trafikverken klarar att genomföra de planerade åtgärderna inom ramen för de resurser som avdelats. Om kostnaderna ökar för mycket måste planen revideras. Värre är dock att förtroendet rubbas för staten som part i samhällsplaneringen och att olika finansiella överenskommelser inte kan fullföljas. Dessutom riskerar åtgärderna att bli samhällsekonomiskt olönsamma.

Mot denna bakgrund har Vägverket och Banverket sedan 2007 infört en styrmodell för kostnader och resultat som genomsyrar hela investeringsprocessen från planering till utvärdering av färdigställd investering. Verken återrappporterar resultaten av detta arbete till Näringsdepartementet.

En metod för osäkerhetsanalys av kostnads kalkyler, så kallad successivkalkyl, har implementerats vilket innebär att alla investeringsobjekt i den nationella planen har kalkyler som hanterar risk och osäkerhet på ett systematiskt sätt. Dessa kalkyler kommer att successivt att förfinas och revideras så att det finns full kontroll på osäkerheternas storlek även under genomförandet av planen. Vägverket och Banverket har utvecklat rapporteringssystem avseende projektens kostnad, tid och innehåll, för att synliggöra och hantera de viktigaste osäkerheterna inom sina investeringsprojekt.

Verken har tillsammans utvecklat beräkningen av index för kostnadsutveckling för att kunna skilja på generella kostnadsökningar av de produktionsresurser som man rimligen inte kan påverka och sådana kostnader och risker som är projektspecifika och kan påverkas av entreprenören. På detta sätt skapas incitament för entreprenören att effektivisera sin verksamhet och inte göra kostnadspålägg för generella risker som drabbar hela samhället. Investeringsprojekten får å sin sida internt i ansökningar motivera varför man bör ha kompensation för generella kostnadsökningar enligt index. Resurserna används på detta sätt mer effektivt.

Banverket och Vägverket har infört styrgrupper och projektstyrrelser för samtliga större projekt. Syftet är att ge projektledningen stöd att hantera exempelvis omvärldsförändringar, anspråk på att utöka investeringens storlek och genomförandefrågor på ett sätt så att projektets direktiv och budget kan hållas.

Vägverket och Banverket står för en dominerande del av upphandlingen på vissa delar av entreprenadmarknaderna. Möjligheten att hålla kostnaderna är beroende av entreprenörernas utveckling av nya metoder och förbättrad effektivitet. Förutom att verken arbetar för att utveckla metoder och tekniker har man haft ett gemensamt forum med branschen kallat Förnyelse i anläggningsbranschen (FIA). Detta arbete fortsätter i andra former. Inom ramen för samarbetet har åtaganden skett i angelägna frågor. Banverket har exempelvis åtagit sig att göra mer enhetliga beställningar som öppnar möjligheter för industriell produktion av plattformar för järnvägsstationer.